

Bert Keizer

Hoe is het
voor de patiënt
om dit te
hebben?

VINCENT BOON

Diagnosefabriek

Collega Levi schreef op deze plaats over de half miljoen liter bloed die elk jaar in onze ziekenhuizen wordt weggegooid nadat de elektrolyten bepaald en de leuco's geteld zijn. Hij vindt het zonde van al dat bloed en vraagt zich af wat de zin is van deze diagnostische onmatigheid. Er klinkt verontwaardiging in zijn betoog en hij vindt dat dit maar eens moet ophouden, ook al omdat het honderden miljoenen kost.

Ik ben het wel met hem eens, maar wat doe je eraan? Waar hebben we het eigenlijk over? We hebben het over het fundament van moderne geneeskunde: de wetenschappelijke analyse van de gebeurtenissen in ons lichaam en de wetenschappelijke toetsing van de gevolgen van onze interventies in dat lichaam. Het ziekenhuis is de plaats waar deze analyse en de interventies plaatsvinden. Het ziekenhuis is een diagnosefabriek geworden waar men zich niet dan schoorvoetend zorgend opstelt. De hedendaagse verpleegkundige heeft het liefst een stethoscoop om haar nek en is heus niet zo gek dat ze in een verpleeghuis zou gaan werken, want daar moet je mensen verzorgen en niet biochemisch uiteenrafelen.

Kijk eens naar de bouw van onze ziekenhuizen: tien verdiepingen diagnostiek en therapie, of de illusie van therapie. Alles gericht op: wat is het, wat is het? En op de begane grond één stiekeme ruimte, eufemistisch weggemoffeld onder de naam 'Stiltecentrum', waar uw patiënt zich eindelijk kan plaatsen tegenover die andere vraag: en hoe is het voor mij om het te hebben?

Bloedbepalingen horen bij een mensbeeld waar we heel veel aan te danken hebben. Eind negentiende eeuw begon de triomf van moderne geneeskunde. Als onze voorgangers niet de nuchterheid hadden gehad om het menselijk lichaam als een reactievat te benaderen, dan hadden wij nu geen anesthesie, geen aseptis, geen insuline, geen beeldvormende diagnostiek, geen heupprothesen enz. enz.

Vergeet niet dat geest en lichaam in ons vak volkomen uiteengedreven zijn. Wij hebben Biochemie (als verzamelterm voor alle somatische interventies) en Aandacht (als troost voor de lijdende geest). En naarmate de Biochemie meer kon, was er minder Aandacht nodig. Met als ultieme uitkomst dat de twee werden verward. Biochemie neemt nu de plaats in van Aandacht, ook als het niets, maar dan ook helemaal niets oplevert. Kijk maar naar de door Levi verguisde bloedbepalingen. Kijk maar naar de hedendaagse psychiaters die zich de aandacht die zij ooit zo voorbeeldig boden aan hun patiënten, volledig uit handen hebben laten slaan door de Biochemie (956.000 Nederlanders slikken antidepressiva). Het is, of het oogt, wetenschappelijk, en dan is het goed.

De absurde hoeveelheid bloedbepalingen komt voort uit de verwarde notie dat iemands leukopenie informatiever is over haar lot dan het feit dat zij de geboorte van haar eerste kleinkind wil afwachten. Het is een misverstand dat enkele eeuwen nodig had om te ontstaan. Verontwaardiging zal het niet wegnemen. ■